

Gazeta Olsztyńska

Organ Związku Polaków w Prusach Wschodnich.

„Gazeta Olsztyńska” z dodatkami „Gość Niedzielny” i „Gospodarz” wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.

Przedpłata wynosi kwartalnie 9 mk. miesięcznie 3 mk. Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 50 fenigów za miejsce rządka sześciami. — Wiersz reklamowy 2,— mk. Przy dochodzeniu sądowym należytości wszelkie rabaty upadają.

Ojców mowy, ojców wiary —
Brońmy zgodnie młody, stary.

☒ Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus! ☒

Drukiem i nakładem: Joanny Pieniężnej.
Redakcja i Administracja: Olsztyn, Mühlenstr. 2. Tel. 531.
Godziny przyjęć: od 12-tej do 1-szej w połud.
Listy do redakcji należy adresować:
„GAZETA OLSZTYŃSKA” ALLENSTEIN, OSTPR.
Rękopisy redakcja zwraca tylko na wyraźne żądanie.

Redaktor: Ludwik Łydko.

Telegramy.

Rozbrojenie Niemiec.

Berlin, 18 maja. (S.) Nadchodzą tu noty koalicyjne zawierające przepisy i terminy dotyczące ostatecznego rozbrojenia Niemiec. Rozbrojenie tę razą ma być gruntowne i przeprowadzone pod ścisłą kontrolą. Odpowiedzi Niemiec na noty są dosyć jasne i nie zawierają zwykłych wykrętów i zastrzeżeń. Do stosunkowo młodego 41-letniego kanclerza rzeszy nawet taki polityk niemiecki jak von Gerlach ma zaufanie. Naturalnie, że prasa nacjonalistyczna zapowiedziała gabinetowi Dr. Wirtha walkę na śmierć i życie.

Nieszczęsna statystyka i nieszczęsne karty niemieckie.

Królewiec, 18 maja. (S.) »Ostpreussische Zeitung« ubolewa nad tem, że statystyka niemiecka i karty niemieckie stanowią ważny materiał w ręku Brianda. »Ostpreussische Zeitung« pisze: »Jedyną słabą podstawą jest nieszczęsna niemiecka statystyka, która nam już wielokrotnie zaszkodziła. Mamy karty niemieckie, gdzie przeważnie w niemieckich kresach wschodnich »Polacy« są oznaczeni. Następowo to w ten sposób z powodów wewnętrzno-politycznych. »Ostmarkenzulaga« ponętną było dla różnych urzędników, którzy w zagrożonych dzielnicach pracowali. Niejedna statystyka zafarbowana została. Nikt nie przypuszczał w ten sposób, że zafarbowanie to naszym wrogom kiedyś da do ręki broń przeciwko nam.

Briand i Lloyd George.

Paryż, 18 maja. Radio. W związku z mową Lloyd George'a premier francuski Briand udzielił wywiadu dziennikarzom zagranicznym, którym oświadczył, że zaburzenia na Górnym Śląsku wybuchły jako wyraz oburzenia ludności polskiej przeciw rzekomej decyzji sojuszniczej. Rząd polski natychmiast oddzielił się od ruchu powstańczego. Francja wszelkimi sposobami przeciwdziała zaburzeniom. Stoi całkowicie na gruncie Traktatu wersalskiego, orzekającego, że wynik plebiscytu oznaczony będzie gminami. Traktat nie mówi, że dany obszar będzie traktowany odmiennie, ponieważ zawiera węgiel. Wola robotników nie powinna ustępować woli przemysłowców. Zadaniem sprzymierzonych jest obecnie przywrócenie porządku, zarówno po polskiej jak niemieckiej stronie.

Gdyby Niemcy usiłowały wymęścić się do sprawy górnośląskiej, Francja nie mogłaby pozostać obojętną. Sprzymierzeni zobowiązali się odbudować Polskę, muszą więc odbudować ją w zupełności i oddać jej, co się jej słusznie należy.

Rada najwyższa zadecyduje.

Paryż, 17 maja. Przebieg obrad i wynik konferencji ambasadorów z 13 b. m. zachowany jest w ścisłej tajemnicy, jednak obecność marszałka Focha i gen. Weyganda pozwala wnioskować, że omawiana była sytuacja wojenna na terenie plebiscytowym Górnego Śląska.

Co się tyczy przeprowadzenia granicy na G. Śląsku, to obecnie stało się pewnym, że Rada Najwyższa będzie decydowała w tej sprawie. Początkowo zamierzano ją odrząć konferencji ambasadorów, aby rozprawy toczyły się w atmosferze spokojniejszej. Obecnie jednak po mowie Lloyd George'a procedura ta nie może być zastosowana. Co się tyczy nadziei, że przedstawiciele Francji, Anglii i Włoch w Komisji Plebiscytowej mogą dojść do porozumienia i wynieść wspólną uchwałę, to stwierdzić należy, że nadzieja ta jest płonna.

O Górny Śląsk.

Sejm w sprawie Górnego Śląska.

Warszawa. Sejmowa komisja zagraniczna odbyła dzisiaj posiedzenie, na którym kierownik Ministerstwa Spraw Zagranicznych p. Dąbski udzielił wyjaśnień w sprawie górnośląskiej. Po dłuższej dyskusji przyjęto wszystkimi głosami przeciw głosom NPR. następującą rezolucję, która będzie przedłożona na jutrzejszym posiedzeniu Sejmu:

»Wysoki Sejm raczy uchwalić: Naturalnem prawem ludności górnośląskiej, która na całym obszarze plebiscytowym według danych statystycznych spisów niemieckich zachowała mimo wiekowej niewoli język polski i świadomość pochodzenia, jest zjednoczenie się jej z Polską. To jej prawo naturalne uziały państwa sprzymierzone w pierwotnym tekście traktatu wersalskiego, łączącym bez zastrzeżeń Górny Śląsk z Polską. Gdy jednak inne względy nakazały mocarstwu sprzymierzonym postanowienie to następnie zmienić i postanowić na rzeczonym terenie plebiscyt, naród polski lojalnie poddał się tej decyzji, ufny, że wyrażona przy plebiscycie wola większości gmin rozstrzygnie nieodwołalnie o ich przynależności państwowej. Wynik plebiscytu podkreślił wyraźnie linię demarkacyjną terytorjum, na którym większość gmin opowiedziała się za Polską i wzmocnił na niem prawo naturalne ludności polskiej do złączenia się z Polską prawem formalnem, płynącym z wyrażonych postanowień traktatu wersalskiego. Więć też wiadomo, że ziemi tej zagraża ponowne oddanie jej pod jarzmo pruskie, odczuła ludność górnośląska jako wielką niesprawiedliwość i krzywdę. Schwyciła więc za broń, by zaświadczyć przed cywilizowaną ludzkością, że woli śmierć niż niewolę, jak to czynił naród polski nieprzerwanie przez 150 lat we wszystkich swych powstaniach. Sejm, stwierdzając powyższe i przyjmując do wiadomości deklarację prezydenta ministrów, wzywa Rząd, by całą swą umiejętność i energię skierował ku zabezpieczeniu ustalonego traktatem wersalskim prawa gmin górnośląskich, które opowiedziały się za Polską — powrotu do polskiej ojczyzny.

Dalsza dyskusja wykazała, że żadne stronnictwo nie ma zaufania do Ministra Spraw Zagranicznych, p. Sapiehy, co komisja poleciła swym przywódcom zakomunikować prezydentowi Rady Ministrów.

Odpowiedź polska na notę niemiecką w sprawie górnośląskiej.

Warszawa. Minister Piltz przesłał niemieckiemu charge d'affaires odpowiedź na notę niemiecką z dn. 5 maja w sprawie górnośląskiej. Odpowiedź głosi, że minister nie może dać urzędowych wyjaśnień, albowiem opieka nad ludnością górnośląską zagranicą powierzona jest rządowi francuskiemu a terytorjum plebiscytowe zgodnie z traktatem wersalskim pozostaje pod opieką komisji międzysojuszniczej. Dalej Piltz wyjaśnia, że Rząd polski w oświadczeniu, zakomunikowanym rządowi mocarstw sprzymierzonych, zapowiedział uczynić wszystko możliwe, aby przy czynić się do zlikwidowania powstania. Rząd zamknął granicę polsko-śląską, zakazał werbunku i wzywał ludność do zachowania spokoju.

Troska angielska o G. Śląsk.

Warszawa. Pisma donoszą, że wczoraj o godz. 15 poseł angielski Max Myller wręczył wiceministrowi Dąbskiemu notę w odpowiedzi na notę górnośląską. Nota żali się na rzekome nieprzestrzeganie neutralności przez Polskę, wskazując na wzrastające w Berlinie wzburzenie opinii. Anglia jako sprzymierzeniec, przestrzega przed niebezpieczeństwem takiego stanu.

Wiceminister Dąbski udzielił posłowi angielskiemu informacji uspokajających.

Poprawne stanowisko Polski.

Warszawa. Według wiadomości z warszawskich kół politycznych, jutro wyjeżdża do Sosnowca minister spraw wewnętrznych, Skulski, lub wiceminister celem dopoinowania, by rozporządzenia w sprawie zamknięcia granicy były ściśle przestrzegane.

Współpraca polsko-niemiecka na polskim Śląsku.

Bytom. (EE.) Radio. W Katowicach za zezwoleniem władz koalicyjnych utworzył się komitet parytetowy, złożony z 10 Niemców i 10 Polaków, celem utrzymania porządku i spokoju w mieście, łagodzenia konfliktów, oraz wydania przepustek.

Komitet wzywa ludność polską i niemiecką do ścisłego wykonania przepisów komendy wojskowej.

Przegląd polityczny.

Niemcy

Prasa niemiecka i ultimatum koalicji.

Stanowisko prasy niemieckiej w sprawie podpisania ultimatum jest następujące:

»Deutsche Zeitung«. Podpis jest niczem innym jak świstkiem papieru. Ultimatum jest kłamstwem trzeciej międzynarodówki. Naród niemiecki nie kłamie i nie będzie kłamał.

»D. A. Ztg.« Wszystko jest beznadziejne, ponieważ Niemcy tańczyć muszą z podciętem gardłem i bez nóg na linie.

»Vossische Zeitung«, która początkowo bardzo polecała podpisanie, trzyma się w rezerwie i podkreśla dobrą wolę gabinetu Wirtha.

»Germania« podkreśla zasługi gabinetu i nazywa ultimatum darcie pasów z żywego ciała.

»Vorwärts« stwierdza, że socjaliści uratowali naród niemiecki, podczas gdy partje nacjonalistyczne go ostatecznie opuściły.

»Freiheit« i »Rote Fahne« piętnują bardzo słabą postawę partji obywatelskich i silnie zwalczają nacjonalistów i demokratów.

Z Bawarii donoszą, że prasa mieszczańska wyraża swe niezadowolenie z powodu przyjęcia ultimatum, które się godzi na rozbrojenie Bawarii. W Bawarii pojawiają się dążności separatystyczne. Prasa augsburska stwierdza, że Berlin nie powinien się łudzić co do powagi chwili.

Przedstawicielowi 8 Uhr Abendblatt oświadczył przywódca bawarskiej partji ludowej, dr. Heim, m. in. że Bawarczycy stoją na stanowisku, iż mają prawo trzymać porządek we własnym kraju. Nasza straż obywatelska nie ma nic wspólnego z polityką.

Ludendorff nie ma z nią żadnej styczności i żyje zupełnie na uboczu. Podczas gdy przy ostatnich obradach poruszono sprawę rozbrojenia tylko fortec wschodnich, Włochy wysunęły sprawę bawarskiej straży obywatelskiej, ponieważ obawiali się poparcia irredenty tyrolskiej przez bawarską straż obywatelską. My nie chcemy nic wiedzieć o polityce. Straż obywatelską rozwiąże się, gdy znajdziemy możliwość utrzymania porządku we własnym kraju.

Sprawy kościoła.

Liga katolicka.

W archidiecezji gnieźnieńsko-poznańskiej postanowił JE. ks. kardynał po długich konferencjach z osobami świeckimi i duchownymi powołać do życia Ligę katolicką. W rozporządzeniu z dn. 1 IV 20 powiada JE. ks. kardynał: »Nie rozwodzę się o potrzebie szerokiej organizacji katolickiej. Ody na posiedzeniach sejmowych padają słowa, zapowiadając walkę przeciwko Kościołowi, skupienie sił katolickich w Polsce jest nietylko potrzebne, ale niezbędne, jeśli nie chcemy doczekać się prześladowania naszego Kościoła. Dlatego polecam założenia w każdej parafii Ligi katolickiej.

Rzucone hasło znalazło też w diecezji chełmińskiej żywy odzew. Ks. biskup gorąco popiera tę akcję i życzy sobie jej urzeczywistnienia. Cel jej określa § 1 ustaw: »Liga katolicka jest zrzeszenie katolików obojga płci, celem uświadomienia, wprowadzenia i stosowania zasad katolickich w życiu publicznym oraz opiekowania się sprawą katolicką.

W niedzielę, 22. b. m. urządzam w moim ogrodzie
w Nagładach

letnią zabawę

z tańcami

na którą wszystkich gości z wioski i okolicy uprzejmie zapraszam.

Początek o godz. 4 popołudniu.

J. Nowacien,
Karczma w Nagładach.

W niedzielę, 22-go maja odbędzie się w

Straszewie w lokalu p. Schramkego zabawa majowa z tańcami

Początek o godz. 6-tej. O liczny udział uprasza
Zarząd.

Najlepsza tabaczka
Jest w rynku u Jacka.
Gdy bracie zażyjesz
Pociechy użyjesz.
Więc wszyscy do Jacka
Tam dobra tabaczka.
Kto raz posmakuje
Ten zawsze kupuje

tabakę w firmie

Artur Jatzkowski, Olsztyn
Rynek Remontowy.

Tanio do sprzedania.

Do sprzedania są następujące przedmioty garderoby męskiej:

zimowe palety z futrzanym kołnierzem,
ubranie sportowe razem z owijaczami
(Wickelgamaschen) i buty czarne.

Wszystko w używanym stanie.

Dowiedzieć się można w ekspedycji »Gazety Olsztyńskiej«.

Najlepszy olej siemienny

litr. 14 mk.

i czysty smalec wieprzowy

funt 12 mk., poleca

Artur Jatzkowski, Olsztyn
Rynek remontowy.

Do polskiego dworu potrzebna dobrze polecona

gospodyni

doświadczona w gotowaniu, prasowaniu i chowie drobiu. Zgłoszenia z podaniem pretensji i kopię świadectw przyjm. »Gazeta Olsztyńska« pod Nr. 500.

Kowal

starszy, żonaty, z wszelkimi pracami obeznany, maszynista, poszukuje od 1. 10. r. b. posady. Zgłoszenia uprasza

Józef Baniecki w Lajsach (Leyssen p. Hermsdorf).

OBRAZY

w ramkach i bez

poleca

księg. »Gaz. Olsztyńskiej«

przy Rynku Rybnym.

2 sady owocowe

są do wydzierżawienia w Waplewie w powiecie sztumskim. Zgłoszenia do ogrodowego M. Sajkowskiego, Gr. Waplitz, Kr. Stuhm.

BANK LUDOWY

w Olsztynie ul. Cesarska 16 I

placi od depozytów 2, 3 i 4 procent

stosownie do czasu wypowiedzenia.

Udziela pożyczek pod dogodnymi warunkami.

Bank otwarty codziennie od godz. 11 do 1.

Karczma

na sprzedanie. Cena 100 tysięcy mk. Zgłoszenia pod lit. P. S. do eksped. Gazety Olsztyńskiej.

Zaproszenia weselne
:: zawiadomienia ::
o zaręczynach i ślubie

wykonuje szybko i gustownie

Drukarnia

»Gazety Olsztyńskiej«

Księgarnia »Gazety Olsztyńskiej«

poleca następujące nowo nadeszłe książki:

Powieści:

Marja Radziejewiczówna	
Byli i będą	16'—
Hrywda	16'—
Dewęjtis	16'—
Klejnot	15'—
Edward Ligocki	
Sambra i Moza	15'—
Władysław w St. Reymont	
Za frontem	12'—
Rok 1794 Insurekcja	16'—
Juljusz German	
Światła z daleka	20'—
Józef Weysenhoff	
Syn marnotrawny	16'—
Gabryela Zapolska	
Śmierć Felicjana Dulskiego	6'—
Jerzy Gąsowski	
Ziarna Szaleju	15'—
Emma Jelińska	
Jubileusz (nowele)	15'—
Włodzimierz Perzyński	
Polityka	7'50
Uczniaki	20'—
Wiktor Gomulicki	
Siodme Amen	9'—
Lew Walacce	
Bóg się rodzi	10'—
Zofja Urbanowska	
Wszeczmocni	13'50
Kazimierz Gliński	
Bonawentura Dzierdziejewski	25'—
Zygmunt Bartkiewicz	
Krwia i atramentem (nowele)	15'—
Bronisława Włodkówna	
Proste dzieje	9'—

Jan Huskowski	
Gesty	12'—
Marion Nad Arnem i Sekwaną	25'—
M. H. Szpyrkówna	
Będziesz małeńką	12'50
Bolesław Koreywo	
Uśmiechy rewolucji (wrażenia z niewoli bolszewickiej)	10'—
Zygmunt Światopełk Słupski	
Politykier	8'—
Wacław Sieroszewski	
Żańcuchy	15'—
Jerzy Turnau	
Nowa szkoła (opowieść ziem.)	12'—
Maurice Renard	
Dziwy dr Lerna	10'—
Maurice Leblanc	
Odlamek pocisku	10'—
Kazimierz Sayse Toblczyk	
Hindu	8'—
St. Łapiński-Niński	
Listopad we Lwowie (1918 r.)	9'—
Andrzej Strug	
Odnaka za wierną służbę	10'—
Z końcem niewoli (Jednodniówka)	8'—
Kazimierz Przerwa Tętmajer	
Wybór poezji	20'—
Marja Konopnicka	
Śpiewnik historyczny (1767-1863)	10'—
Juljusz Kleiner	
Juljusz Słowacki, 2 tomy	60'—

Książki naukowe:

Jednodniówka literacka	6'—
S. Włoszczewski	
Satanizm, bolszewizm	2'—

Niewiadomska i Bogucka	
Nasi pisarze	25'—
Dr. Józef Reiss	
Bethoven	16'—
Historja muzyki w zarysie	35'—
Szymon Askenazy	
Gdańsk a Polska	16'—
Adam Grzymała Siedlecki	
Wyspiański	16'—
Artur Górski	
Tarcza Heraklesa (poematy greck.)	4'—
Oswald Balzer	
Konstytucja Trzeciego maja	7'—

Dla dzieci i młodzieży:

Mayne-Reid, Kapitan	
Dolina bez wyjścia (z obrazkami)	15'—
Porwana siostra	8'—
Pobyt w Pustyni (opraw. z obrazk.)	20'—
Młodzi żeglarze	20'—
Zuzanna Morawska	
Wilcze gniazdo (opraw. z obrazk.)	15'—
Jonatan Swift	
Podróże Gulliwera (opr. z obrazk.)	15'—
C. Niewiadomska	
O czem Zosia niewiedziała	15'—
oprawa z obrazk.	15'—
Ludwik Anczyce	
Robinson Kruzoe (z obrazk.)	15'—
Marja Weryho	
Co słońko widziało (dla mał. dzieci)	20'—
(opraw. z obrazk.)	20'—
Sienkiewicz	
Quo Vadis (opraw.)	10'—
Listownik	4'—
Deklamator polski	4'—
Pieśni weselne	2'—

Mapa ziem polskich 800 marek.